

Beograd, 2. februar 2012. godine

Poštovani/a,

Polazeći od činjenice da je politička volja preduslov za donošenje i sprovođenje zakonskih i drugih akata, obraćamo Vam se povodom predloga Zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika (KZ) Republike Srbije koji je 31. januara 2012. godine upućen Narodnoj skupštini, uz očekivanje da ćete razmotriti našu inicijativu, kao i da ćete iskazati nedvosmislenu političku volju za preduzimanjem mera za smanjenje visokog nivoa nasilja u društvu koja bi se, između ostalog, ogledala i kroz usvajanje ovog predloga u Narodnoj Skupštini Republike Srbije.

Nesporna je činjenica da je, na žalost, u poslednjih nekoliko godina u Srbiji došlo do alarmantnog porasta nasilja koje je sve vidljivije u mnogim segmentima našeg društva. U medijima i javnosti se gotovo svakodnevno pojavljuju informacije o događajima, incidentima, pretnjama i fizičkim napadima koji ozbiljno ugrožavaju bezbednost i sigurnost građana i građanki, njihove živote i imovinu. Posebno je zabrinjavajuć porast nasilja zasnovan na mržnji i netoleranciji, a čije su najčešće mete pripadnici i pripadnice manjinskih i marginalizovanih grupa.

Problemi i otvorena mržnja od strane ekstremističkih i ultradesničarskih i huliganskih grupacija, kao i od strane pojedinaca, sa kojima se susreću pripadnici/ce nacionalnih i etničkih manjina, verskih zajednica, seksualnih manjina, osobe sa invaliditetom i mnoge druge grupe, ali i novinari i strani državljani, stavljaju ih u neravnopravan položaj i negiraju njihove osnovne slobode i prava. Veoma je česta situacija da se ovakvi slučajevi ne prijavljuju iz straha od daljih posledica, a oni koji se i procesuiraju pred sudovima u skladu sa postojećim pravnim okvirom često se prolongiraju ili je njihov epilog blaga kaznena politika. O ovome svedoči i dosadašnja sudska praksa, kao i brojni izveštaji i istraživanja, kako Gej strejt alijanse (GSA) i Komiteta pravnik za ljudska prava (YUCOM), tako i mnogih drugih domaćih i međunarodnih organizacija. Iz svih ovih razloga smatramo da se ova problematika od strane Države i njenih institucija ne sme više ignorisati i držati kao nepostojeće društveno i političko pitanje.

Zato predlažemo da se u Krivični zakonik Republike Srbije uvede institut zločina iz mržnje koji bi se definisao kao svako krivično delo iz ovog zakonika učinjeno prema bilo kom licu ili grupi lica iz mržnje zasnovane na rasi, boji kože, etničkoj ili nacionalnoj pripadnosti, veroispovesti, političkom ili drugom ubeđenju, jeziku, polu, seksualnoj orijentaciji, rodnom identitetu, starosti, zdravstvenom stanju, invaliditetu, obrazovanju, društvenom položaju, socijalnom poreklu, imovnom stanju ili nekom drugom ličnom svojstvu i koji bi se u slučajevima kada je neko krivično delo učinjeno kao zločin iz mržnje uzimao kao otežavajuća okolnost pri izricanju kazne.

S tim u vezi Vam u prilogu dostavljamo inicijativu za dopunu predloga Zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika.

Smatramo da bi se usvajanjem ovog predloga u značajnoj meri doprinelo smanjenju, ali i prevenciji nasilja, kao i zaustavljanju tzv. spirale nasilja od čega bi korist imali svi građani i građanke Srbije, tj. društvo u celini. Takođe, ovim izmenama Krivičnog zakonika ukinula bi se dosadašnja praksa da krivična dela izvršena iz mržnje ostanu u zakonskom „vakumu“, tj. da u svim fazama postupka, od policijske istrage pa do konačnog donošenja presuda i odmeravanja kazni od strane nadležnih sudova, ne bude odslikana stvarna pobuda izvršilaca – posebno pobude mržnje, već samo vrsta učinjenog dela.

Ovaj predlog ima svoje utemeljenje u Ustavu Republike Srbije i mnogobrojnim međunarodnim konvencijama i dokumentima čija je potpisnica Republika Srbija. Važno je napomenuti da krivična dela koja definišu zločine iz mržnje postoje u krivičnim zakonima brojnih zemalja članica Evropske Unije, kao i u zemljama regiona. Međutim, GSA i YUCOM smatraju da bi uvođenje instituta zločina iz mržnje u Krivični zakonik pre svega doprineo poboljšanju situacije u Srbiji i da prilikom razmatranja ovog predloga najviše pažnje treba posvetiti upravo sagledavanju situacije u našoj zemlji i primeni najdelotvornijih mehanizama u skladu sa realnim potrebama i daljom strategijom. Ubeđeni smo da ovaj predlog svakako zadovoljava upravo te kriterijume.

Pored navedenih izmena Krivičnog zakonika, smatramo da je neophodno ulaganje napora i u smanjenje mržnje i nasilja kroz adekvatne mere u obrazovanju, javnom informisanju i povećanje efikasnosti pravosudnog sistema.

Takođe, ubeđeni smo i da se naša zemlja nalazi na prekretnici koja se tiče potrebe za hitnom reakcijom države i društva na porast mržnje i nasilja, kao i da bi svako dalje odlaganje primene konkretnih mera moglo dovesti do nesagledivih posledica. Želimo da verujemo da i Vi prepoznajete tu potrebu i da će ova inicijativa naići na širok konsenzus među svim relevantnim političkim činiocima, kao i da će iza njega stati veći broj ovlašćenih predlagača zakona.

Stojimo Vam na raspolaganju za sve dodatne informacije i pojašnjenja.

S poštovanjem,

Gej strejt alijansa (GSA)

Komitet pravnika za ljudska prava (YUCOM)

Mirjana Bogdanović

Milan Antonijević

Izvršna direktorka

Direktor

Prilog : Inicijativa za dopunu predloga Zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika.

Dostavljeno institucijama i predstavnicima poslaničkih grupa:

Boris Tadić, predsednik Republike Srbije

Mirko Cvetković, predsednik Vlade Republike Srbije

Slavica Đukić Dejanović, predsednica Narodne Skupštine Republike Srbije

Snežana Malović, ministarka pravde Vlade Republike Srbije

Milan Marković, ministar za ljudska i manjinska prava, državnu upravu i lokalnu samoupravu Vlade Republike Srbije

Saša Janković, Zaštitnik građana

Nevena Petrušić, Poverenica za zaštitu ravnopravnosti

Nata Mesarović, predsednica Vrhovnog kasacionog suda

Zagorka Dolovac, Republički javni tužilac

Dragiša Slijepčević, predsednik Ustavnog suda Srbije

Nada Kolundžija, predsednica poslaničke grupe „Za evropsku Srbiju“

Dragan Todorović, predsednik poslaničke grupe „Srpska radikalna stranka“

Mlađan Dinkić, predsednik poslaničke grupe „Ujedinjeni regioni Srbije“

Tomislav Nikolić, predsednik poslaničke grupe „Napred Srbijo“

Miloš Aligrudić, predsednik poslaničke grupe „Demokratska stranka Srbije – Vojislav Koštunica“

Branko Ružić, predsednik poslaničke grupe „Socijalistička partije Srbije – Jedinствена Srbija“

Čedomir Jovanović, predsednik poslaničke grupe „Liberalno demokratska partija“

Velimir Ilić, predsednik poslaničke grupe „Nova Srbija“

Balint Pastor, predsednik poslaničke grupe manjina

Momo Čolaković, predsednik poslaničke grupe „Partija ujedinjenih penzionera“

Vesna Pešić, samostalna poslanica

Jovan Damjanović, samostalni poslanik